

C/2023/1121

4.12.2023.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko 2023. gada 10. maijā iesniegusi Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia (Spānija) – NB/Kutxabank, SA

(Lieta C-300/23, Kutxabank)

(C/2023/1121)

Tiesvedības valoda – spāņu

Iesniedzējtiesa

Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia

Pamatlietas puses

Prasītājs: NB

Atbildētāja: Kutxabank, SA

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai, ņemot vērā, ka Spānijas Banka tajā pašā 1994. gada 22. jūlija apkārtrakstā Nr. 5/1994, ar kuru Spānijas hipotekāro aizdevumu tirgū tika ieviestas IRPH likmes, arī norādīja, ka to tieša izmantošana nozīmēja noteikt augstāku darījuma GPL nekā tirgus GPL un ka, lai no tā izvairītos, ir jāpiemēro atbilstoša negatīva marža, šīs norādes neņemšanu vērā un šādas negatīvas maržas neietveršanu var uzskatīt par veidu, kā radīt šo nelīdzsvarotību pretēji labticības prasībai, kas ir minēta Direktīvas 93/13/EEK ⁽¹⁾ 3. panta 1. punktā?
- 2) Vai tas, ka finanšu iestādes piemēro negatīvas maržas, samazinājuma koeficientus vai IRPH procentus, kā to ir norādījis Spānijas Banka, tikai gadījumos, kuros hipotekārā aizdevuma līgumi ir paredzēti subsidētā mājokļa iegādei un tos uzrauga valsts pārvaldes iestādes un savukārt nepiemēro minētās negatīvās maržas, samazinājuma koeficientus vai IRPH procentus, ja pielīgtais hipotekārais aizdevums ir paredzēts mājokļa iegādei brīvajā tirgū bez valsts pārvaldes iestāžu uzraudzības, var būt veids, kā radīt šo nelīdzsvarotību pretēji labticības prasībai, kas ir minēta Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punktā?
- 3) Vai gadījumā, ja par negodīgiem ir atzīti elementi, kas veidoja hipotekārā aizdevuma darījumu GPL un kurus katru mēnesi izmantoja IRPH Cajas [krājbanku IRPH] likmes noteikšanai, piemēram, kredīta piešķiršanas komisijas maksa vai noteikti izdevumi, kas būtu jāsedz pārdevējam vai piegādātājam, Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktam ir pretrunā tāda noteikuma atstāšana spēkā, kas ietver IRPH Cajas likmi, kura ik mēnesi ir tikusi noteikta, pamatojoties uz datiem, kas ir iegūti, piemērojot par negodīgiem atzītos noteikumus?
- 4) Vai Tiesas 2020. gada 3. marta sprieduma C-125/18 ⁽²⁾ 51., 52., 54. un 55. punktam pretrunā ir tāda valsts judikatūra, kādu ir iedibinājusi Spānijas Tribunal Supremo [Augstākā tiesa], saskaņā ar kuru bez minētajos punktos minēto pārbaudīšanas valsts tiesai ir jāuzskata, ka noteikuma, ar kuru IRPH hipotekāro aizdevumu likme tiek ietverta starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā, pārskatāmības pārbaude katrā ziņā ir iztūrēta tādēļ, ka šīs hipotekāro aizdevumu likmes definīcija ir noteikta Valsts Oficiālajā Vēstnesī, konkrētāk, Spānijas Bankas apkārtrakstā Nr. 5/1994, kas publicēts 1994. gada 3. augusta Valsts Oficiālajā Vēstnesī Nr. 184, 25.106. līdz 25.111. lpp., par ko patērētājs nav informēts?

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.).

⁽²⁾ Spriedums, 2020. gada 3. marts, Gómez del Moral Guasch (C-125/18, ECLI:EU:C:2020:138).

5) Vai, lai izpildītu hipotekārā aizdevuma līgumos ar mainīgu procentu likmi ietverta noteikuma, kas attiecībā uz aizdevuma lietošanas procentiem atsaucas uz oficiālu indeksu kā *IRPH* un kas tā aprēķina īpatnību dēļ neatspoguļo tikai aizdevuma lietošanas procentus, un kam ir jāpiemēro sarežģīti aprēķināma marža, lai varētu to salīdzināt ar citiem indeksiem, un rada patērētājam potenciālu risku, ka viņam būs daļēji jāuzņemas bankas komisijas maksu segšana dubulti, pārskatāmības prasību, Direktīvas 93/13/EEK 5. pants ir jāinterpretē tādejādi, ka tam ir pretrunā tiesiskais regulējums vai judikatūra, kas atļauj pārdevējam vai piegādātājam neietvert līgumā un skaidri nesniegt patērētājam savlaicīgi pirms līguma noslēgšanas šādu informāciju:

a. ka atsaucē likme atspoguļo ne tikai aizdevuma lietošanas procentus, bet arī komisijas maksas;

b. konkrēto summas palielinājumu, kādu tā veido;

c. vai tā piemēro negatīvu maržu atsaucē likmes starpībai, lai kompensētu šo palielinājumu?

Iepriekš minētā mērķis ir atvieglot to, ka patērētājs varētu faktiski salīdzināt dažādas iespējamās atsaucē likmes un uzzināt, vai noslēdzamajā līgumā viņš uzņems maksāt komisijas maksas, kas daļēji pārklājas, un kādā apmērā, un attiecīgā gadījumā varētu tās apstrīdēt.

6) Vai Eiropas Komisijas 2018. gada 31. maija rakstveida apsvērumu 57. punktam, ģenerālvokāta 2019. gada 10. septembra secinājumu ⁽³⁾ 2. un 125. punktam un Tiesas 2020. gada 3. marta sprieduma C-125/18 51., 52., 54. un 55. punktam ir pretrunā tāda valsts judikatūra, kādu ir iedibinājusi Spānijas *Tribunal Supremo*, saskaņā ar kuru līgumslēdzējs pārdevējs vai piegādātājs ir atbrīvots no jebkādas atbildības attiecībā uz patērētāja informēšanu par *IRPH* hipotekārās likmes aprēķina metodes darbību un no tās izrietošajām ekonomiskajām sekām, pārnesot to uz pašu patērētāju, kuram bez finanšu zināšanām ir pašam jāmeklē šī informācija, atrodot un saprotot *Valsts Oficiālajā Vēstnesī* publicētu definīciju, kurā nekas nav skaidri noteikts par maržu un izdevumu ietveršanu attiecīgajā indeksā, kas ir apstākļi, kas viņam pašam ir jāsecina, uzzinot, ka šo hipotekāro aizdevumu likmi nosaka ik mēnesi ar attiecīgo darījumu vidējo GPL?

7) Vai Tiesas sprieduma C 125/18 53. un 56. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru *IRPH* likmes definīcijas vienkārša publicēšana [*Valsts Oficiālajā Vēstnesī*] ļauj līgumslēdzējam patērētājam uzzināt, ka tā ietver [kredit]iestāžu piemērotās maržas un izdevumus, atbilst Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, saskaņā ar kuru patērētājs attiecībā uz informāciju atrodas nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju, ar kuru slēdz līgumu, un ģenerālvokāta 2019. gada 10. septembra secinājumu 2. punktam, saskaņā ar kuru vidusmēra patērētājs nespēj saprast noteiktus jēdzienus, piemēram, "procentu likme", "atsaucē indekss" vai "gada procentu likme" (GPL), un, konkrētāk, atšķirības starp šiem jēdzieniem, un ka to pašu var teikt par konkrētā aprēķina darbību ne tikai mainīgajām procentu likmēm, bet arī hipotekāro aizdevumu oficiālajam atsaucē indeksam un GPL, pamatojoties uz kuru aprēķina šīs procentu likmes?

8) Vai Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, saskaņā ar kuru patērētājs attiecībā uz informāciju atrodas nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju, ar kuru slēdz līgumu, un ģenerālvokāta 2019. gada 10. septembra secinājumu 2. punktam ir pretrunā Tiesas sprieduma C-125/18 53. un 56. punkta interpretācija, tādejādi, ka patērētājs var uzzināt, ka *IRPH* hipotekārās likmes ietver maržas un izdevumus, pamatojoties uz definīciju, kas publicēta *Valsts Oficiālajā Vēstnesī*, ja tam ir nepieciešams, lai šis patērētājs zinātu, kas ir un ko nozīmē GPL likme, lai tādejādi varētu secināt, ka, nosakot *IRPH Cajas* likmi, pamatojoties uz GPL likmju vienkāršo vidējo rādītāju, tā noteikti ietver [kredit] iestāžu piemērotās komisijas maksas, maržas un izdevumus?

9) Vai pārdevēja vai piegādātāja atbrīvošana no pienākuma ietvert līgumā pilnīgu definīciju atsaucē indeksam, kas kalpo mainīgās procentu likmes aprēķināšanai, un izsniegt informatīvos materiālus, kuros ir norādītas šī indeksa iepriekšējās izmaiņas, kas ir paredzēta Tiesas 2021. gada 17. novembra rīkojumā C-655/20 ⁽⁴⁾, ir obligāta un beznosacījuma vai tas ir atkarīgs no tā, ka, pamatojoties uz pārdevēja vai piegādātāja sniegtu apstiprinātu informāciju, līgumslēdzējs patērētājs jau var saprast attiecīgā indeksa aprēķina metodes darbību, lai tādejādi varētu saskaņā ar precīziem un saprotamiem kritērijiem izvērtēt iespējami būtiskas ekonomiskās sekas viņa finansiālajai situācijai?

⁽³⁾ Ģenerālvokāta M. Špunara [M. Szpunar] secinājumi lietā *Gómez del Moral Guasch* (C-125/18, EU:C:2019:695).

⁽⁴⁾ Rīkojums, 2021. gada 17. novembris, *Gómez del Moral Guasch II* (C-655/20, ECLI:EU:C:2021:943).

- 10) Vai šāda atbrīvošana attiecas arī uz tiem gadījumiem, kuros līgumā tiek ietverta pilnīga atsaucis indeksa, kas kalpo mainīgās procentu likmes aprēķināšanai, definīcija, un pienākums izsniegt informatīvos materiālus, kuros ir norādītas šī indeksa iepriekšējās izmaiņas, ir noteikts saskaņā ar valsts tiesību normu, kas ir spēkā līguma noslēgšanas brīdī?
- 11) Vai gadījumā, ja ir piemērojama Direktīva 2005/29/EK⁽⁵⁾, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem, pārdevēja vai piegādātāja noklusējums par tik būtisku informāciju kā īpašo IRPH likmju aprēķina metodes darbību, likmju noteikšanu, pamatojoties uz attiecīgo darījumu GPL likmēm, kā rezultātā to nominālā tiek ietvertas šo darījumu vidējās maržas, komisijas maksas un izdevumi, to pastāvīgām izmaiņām, kas ir augstākas nekā Euribor visu gadu laikā kopš to izveides, un to, ka pastāv Spānijas Bankas norādījumi finanšu iestādēm par nepieciešamību ietvert negatīvu maržu, lai izvairītos no tā, ka darījuma GPL būtu augstāks par tirgus GPL, var tikt uzskatīts par maldinošu praksi, ņemot vērā šīs direktīvas 7. pantu?
- 12) Vai, valsts tiesai secinot, ka pārdevēja vai piegādātāja īstenotā prakse ir bijusi maldinoša, ņemot vērā Direktīvu 2005/29/EK, var tieši uzskatīt, ka tā rīcība rada būtisku nelīdzsvarotību pretēji labticības prasībai, kura ir minēta Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punktā, vai, gluži pretēji, par atbilstošu uzskatāms tas, ka pārdevējs vai piegādātājs rīkojas maldinoši saskaņā ar Direktīvu 25/2009/EK un labticīgi saskaņā ar Direktīvu 93/13/EEK?
- 13) Vai efektivitātes principam ir pretrunā tāda valsts judikatūra, kādu ir iedibinājusi Spānijas *Tribunal Supremo*, saskaņā ar kuru, ja ir atzīts pārskatāmības trūkums noteikumam, ar kuru tiek ietverta IRPH Cajas likme starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā, nevar piemērot ar atpakaļejošu spēku normas, kas ir paredzētas *Texto Refundido de la Ley General de Defensa de los Consumidores y Usuarios* [Vispārējā likuma par patērētāju un lietotāju aizsardzību pārstrādātās redakcijas] 83. pantā un 1998. gada 13. aprīļa *Ley 7/98 sobre Condiciones Generales de la Contratación* [Likuma 7/98 par vispārējiem līgumu noteikumiem] 5. panta 5. punktā, tādējādi izveidojot divus aizsardzības līmeņus attiecībā pret to pašu negodīgo noteikumu, vienu patērētājiem, kas parakstījuši līgumu pirms šī grozījuma, un otru patērētājiem, kas parakstījuši līgumu pēc grozījuma?
- 14) Vai efektivitātes principam ir pretrunā tāda valsts judikatūra, kādu ir iedibinājusi *Tribunal Supremo*, saskaņā ar kuru pārskatāmības trūkums tādā noteikumā, kas attiecas uz līguma cenu, kāds ir noteikums par procentu likmes minimumu, ir uzskatāms par negodīgu, ņemot vērā to, ka tas satur maldinošu elementu, bet noteikuma, ar kuru IRPH Cajas likmi ietver līgumā, – un šis noteikums arī ietekmē līguma cenu – pārskatāmības trūkums nav uzskatāms par negodīgu?
- 15) Vai Tiesas 2011. gada 14. marta sprieduma C-415/11⁽⁶⁾ 69. punktam un nelīdzsvarotības jēdzienam “pretēji labticības prasībai” ir pretrunā tāda valsts judikatūra, kādu ir iedibinājusi *Tribunal Supremo*, uzskatot, ka ir neloģiski apgalvot, ka pārdevējs vai piegādātājs nerīkojas labticīgi, ja tas ir izmantojis oficiālu hipotekārā aizdevuma likmi, kuru nosaka Spānijas Banka un kuru parasti izmanto valsts pārvaldes iestādes, plānojot subsidētos mājokļus, tādējādi visos gadījumos secinot pārdevēja vai piegādātāja labticību, nejaudājot, vai pārdevējs vai piegādātājs, godīgi un līdzvērtīgi izturoties pret patērētāju, varēja pamatoti pieņemt, ka patērētājs būtu piekritis attiecīgajam noteikumam arī tad, ja tas būtu ticis individuāli apspriests?
- 16) Vai Tiesas 2011. gada 14. marta sprieduma C-415/11 69. punkts strīdā par IRPH Cajas hipotekāro aizdevumu likmes ietveršanu līgumā, lai noteiktu līguma atlīdzību, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai ir jājaudā, vai pārdevējs vai piegādātājs varēja uzskatīt, ka patērētājs, saprotot IRPH Cajas likmes aprēķina metodes darbību, zinot IRPH Cajas likmes izmaiņas vismaz divus gadus pirms līguma noslēgšanas un esot informēts, ka Spānijas Banka tās apkārtrakstā Nr. 5/1994 norādīja uz nepieciešamību attiecīgā gadījumā ietvert negatīvu maržu, kuru [pārdevējs vai piegādātājs] neievēroja, viņš būtu piekritis attiecīgajam noteikumam arī tad, ja tas būtu ticis individuāli apspriests?

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EEK, 98/27/EEK un 2002/65/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (Negodīgas komercprakses direktīva) (OV 2005, L 149, 22. lpp.).

⁽⁶⁾ Spriedums, 2013. gada 14. marts, Aziz (C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164).

- 17) Vai saistībā ar noteikumu, ar kuru starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā ietver *IRPH Cajas* likmi, Tiesas 2017. gada 26. janvāra sprieduma C-421/14 (^(?)) 67. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai, lai izvērtētu nelīdzsvarotības esamību pretēji labticības prasībai, ir jāsalīdzina tās aprēķina metode ar plaši izmantotās *Euribor* likmes noteikšanas metodi, un attiecīgo faktisko likmju attiecībā uz aizdevumiem, kuru summa un ilgums ir tāds pats kā aplūkotajā aizdevuma līgumā, aprēķina metodi?
- 18) Vai saistībā ar noteikumu, ar kuru starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā ietver *IRPH Cajas* likmi, un, lai izvērtētu nelīdzsvarotības esamību pretēji labticības prasībai, saskaņā ar Tiesas 2017. gada 26. janvāra sprieduma C-421/14 67. punktu būtisks ir apstāklis, ka faktiskā likme, kas izriet no *Euribor* likmes noteikšanas, ir cena, par kādu [kredīt]iestādes iegūst naudu, kuru pēc tam aizdod saviem klientiem, jo faktiskā likme, kas izriet no vienmēr augstākās *IRPH Cajas* likmes noteikšanas, veido kopējās izmaksas, kuras maksā klienti, kuriem krājbankas ir aizdekušas naudu?
- 19) Vai Direktīvas 93/13/EEK 7. panta 1. punktam ir pretrunā tas, ka gadījumā, ja noteikums, ar kuru *IRPH Cajas* hipotekārā aizdevuma likme tiek ietverta starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā, tiek atzīts par negodīgu, un līgums nevar turpināt pastāvēt pēc šī noteikuma izslēgšanas no līguma, to aizvieto saskaņā ar 2017. gada 27. septembra *Ley 14/2013 de apoyo a los emprendedores y su internacionalización* [Likuma 14/2013 par atbalstu uzņēmējiem un to darbības paplašināšanu starptautiskā mērogā] 15. papildnoteikumu, kā rezultātā par labu pārdevējam vai piegādātājam saglabātos tā pati nelīdzsvarotības situācija, kuru ir atcēlusi valsts tiesa, ņemot vērā to, ka šī dispozitīvā norma bija paredzēta mierīgai indeksa aizstāšanai un tās mērķis bija saglabāt situāciju, kas pastāvēja pirms indeksa atcelšanas?
- 20) Vai, ņemot vērā to, ka saskaņā ar Spānijas Bankas viedokli visi pārmetumi attiecībā uz *IRPH Cajas* hipotekārā aizdevuma likmi būtu novērsti, ietverot atbilstošu negatīvo maržu, Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja noteikums, ar kuru *IRPH Cajas* likme tiek ietverta starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā, tiek atzīts par negodīgu, tam nav pretrunā tas, ka valsts tiesa ar atpakaļejošu spēku aizstāj ietverto maržu ar negatīvu maržu, kuru vajadzēja ietvert līguma noslēgšanas brīdī, atmaksājot patērētājam nepamatoti samaksātās summas kopā ar procentiem, lai izvairītos no līguma atzīšanas par spēkā neesošu un pārveidotu līgumu tādā veidā, kādu to vajadzēja [iepriekš] parakstīt saskaņā ar Spānijas Bankas norādi?
- 21) Vai Direktīvas 93/13/EEK 7. panta 1. punktam ir pretrunā tas, ka gadījumā, ja noteikums, ar kuru *IRPH Cajas* hipotekārā aizdevuma likme tiek ietverta starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā, ir atzīts par negodīgu un līgums tiek atzīts par spēkā neesošu, jo tas nevar pastāvēt pēc šī noteikuma izslēgšanas, iestājas *Código Civil* [Civilkodeksa] 1303. panta sekas, tādējādi, ka pārkāpējs gūst labumu, atgūstot visu aizdevuma summu un likumiskos procentus, kas ir augstāki nekā līgumā paredzētie un kas ir piemērojami visai aizdevuma summai no tā pirmās lietošanas dienas?
- 22) Vai, ņemot vērā to, ka aplūkotais līgums ir standarta līgums, kas sastāv no neapspriestiem vispārējiem līguma noteikumiem, kurus nosaka pārdevējs vai piegādātājs, un tas vienīgais ir atbildīgs par negodīgo noteikumu saistībā ar cenas būtiskuma elementiem ietveršanu līgumā, Direktīvas 93/13/EEK 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ir uzskatāms, ka par *turpis causa*, kuras rezultātā līgums zaudēja spēku, ir atbildīgs pārdevējs vai piegādātājs un tādējādi ir piemērojams *Código Civil* 1306. panta 2. punkts?

(?) Spriedums, 2017. gada 26. janvāris, *Banco Primus* (C-421/14, ECLI:EU:C:2017:60).